

KRISTIAN

POLITICKE A SPOLOČENSKE KATOLICKE NOVINY
VYCHADZAJU KAŽDU NEDELU NA 16 STRANACH.

Predplatná cena :

Na celý rok 2 zl. — kr.
Na pol roka 1 „ — „
Na štvrt roka — „ 60 „

Jednotlivé číslo 4 kr.

Majitelia a vydavatel'ia :

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a **GERHARD NÉMETH.**

Redakcia a vydavateľ'stvo : V Budapešti
VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i de-
pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku
je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Here k Pánboškovi.

S kanónami na vrabcov.

námy nám je ten hlúpy Ondrej, čo vždy na kominára vykrikoval, že: *ty zašmúľaný!* a potom on sám zostal zašmúľaným, keď keminárovi háby ukradol a na seba ich navliekol. Známy nám je ten „opravdový“ Ondrej, ktorý háby, našim celkom podobné, na seba navliekol, kresťanom sa pomenoval a aby ľud náš nezbadal, že vlk prichádza v ovčiej koži, to meno „opravdový“ pismenami menšími vylepil si na čelo. Asnád hanbil sa za svoju „opravdovosť“, alebo tými malými pismenami *maličkosť* svojej pravdomluvnosti chcel naznačiť.

No, nech nám nik nezazlieva, keď tú opravdovosť nášho pána „opravdového“ (židia hovoria, že *oprathového*) trošku na mušku vezmeme. Stane sa, že miesto zajaca spadne cap, alebo diviak. Nuž, či cap, či diviak, len ho na mušku, keď chce skákať po zboží.

Že náš pán „opravdový“ skáče ako cap, to v ostatnom čase znamenito dokázal. V 31. čísle písal, že privrženci ľudovej strany „*veľký pomerne počet medzi Slováckmi*“ zaujímajú. No v 45. čísle, ako kvety pred capom, tak zmizol tento „veľký počet“ pred našim Opravdovým: píše, že ľudová strana „*ani nejestvuje*“, to je už vraj „čisto a jasne dokázané“. Zabudol, že týždňom predtým v 44. čísle on sám dokazoval, že je ľudová strana „*stelesnené nebezpečie*“ pre štát. No nečudujte sa. Súsed náš Opravdový ma krátku pamäť, ani zajačí chvostik. Preto rýchlo zabudol, že ľudová strana „*ani nejestvuje*“, lebo v 46. čísle zase píše, že „*na čele ľudovej strany stoja samí kňazi*“, kdežto málo predtým v 44. č. písal, že „*gróf Zichy stojí na čele ľudovej strany*“. Teda gr. Zichy odrazu zostal kňazom, je pravda, že len od biskupa „Opravdového“ vysväteným.

Či to nie je šikovný chasník, keď za dva týždne z grófa Ferd. Zichyho kňaza vychoval, vysvätil. My sme grófa Zichyho videli na našich shromaždeniach, vtedy nemal ešte reverendu, lež fúzi a bradu, a hľa, teraz ho „opravdoví“ páni už za kňaza vyhlásili. Len to nevieme, či je gróf Zichy kaplánom, farárom a či biskupom. To nám ešte musí povedať pán súsed Opravdový.

My sme si ozaj mysleli, že náš pán súsed pravdu píše, keď v č. 41. písal, že „*psi hlas do neba nejde*“. Vo svojej „opravdovej“ kresťanskej láske za psov považuje nás a v č. 42. už len za „*malé šteňa*“. „O brechanie ľudárov sa nestaráme“, tak písal v č. 42, a hľa, v č. 46. zase stará sa o ten psi hlas a

o to „brechanie“ naše, keď píše, že „*za povinnosť*“ si pokladá „*vždy poukázat na takéto (ľudárske) zavádzanie ľudu*“. Teda ten náš „psi hlas“ predsa prišiel do neba ku „opravdovému“ kresťanovi! Alebo asnád páni opravdoví kresťania (?) bývajú v pekle? No vtedy i hlas toho psa a šteňaťa išiel do pekla.

„Už im (ľudárom) teraz *nikto neverí*“, tak píše v č. 44.; „už si ich takmer *nikto nevšimne*“, lebo šteňaťa „*neľakajú sa ani len husy a sliepky*“ — tak zase hovorí v č. 45; a hľa, zázrak nad zázraky, v 46. č. už zase tvrdí, že nám ľud „*i tak všetko uverí*“. No človek! rozumieš tejto opravdovej mudrosti?

Teda súsed Opravdový „*za povinnosť* si drží bojovať proti tomu, koho sa „*ani len husy a sliepky neľakajú*“ — to je hrdina! Väčšiu bojovnosť má, než sliepky a husy! Ináče by nebojoval proti nám každý týžden. Hja, vie on strieľať s *kanónami na vrabcov*. Ba striela i tam, kde ani vrabcov niet, lebo veď „čisto a jasno je dokázané“, že ľudovej strany *ani niet*.“ Pravda, to je kanonír „opravdový“, ktorý tam strieľa, kde „ani niet“ nikoho.

No pán súsed Opravdový i sám na seba vie strieľať. V 46. č. kanón vypálil na seba, keď píše, že ľudový vyslanec Molnár „*v tých najnoblejších hostincoch žije si veselý život*“. Opravdová jeho slepacia a husacia pamäť zabudla, že v lani v 37. č. písal, že naši ľudoví vyslanci sú „*mizerní ablegáti*“. No vidíte ľudkovia boží, i „mizerný“ ablegát môže chodiť do najnoblejších hostincov! Tešte sa tomu vy mizerní Slováci, že i v mizernej hunke môžete sa viezť na železnici v jednom voze i s najnoblejšími pánmi fíišpánmi a s ministrami. Či nie?

Pán súsed náš vypálil na seba i po druhej, keď píše v 46. č., že ľudoví privrženci horkú majú pravdu „*a horkejšie ešte vlastenectvo*“, a hľa v tom istom čísle pýta sa, že prečo neučí sa Molnár „*slovenskú reč*“? Teda už ani ten statočný Maďar, ktorý nevie po slovensky, nie je dobrým vlastencom. Ba či pán Bánffy učí sa po slovensky, keď je taký priateľ slovenského ľudu.

To nás uprimne teší, že pán Opravdový uznal, že priateľ nášho ľudu musí sa učiť po slovensky. To veru múdro písal, že „*missionári musia sa učiť reč tých kmenov*, kam idú slovo Božie hlásať.“ Dal by Pán Boh, aby v Uhorsku neosočovali tých klierikov, tých statočných kňazov, ktorí učia sa reč slovenského opusteného ľudu a slovenské knihy a noviny dávajú k poučeniu sebe sverenému ľudu. I náš

Molnár zaiste učil by sa slovensky, keby ste mu „opravdoví“ páni povedali, v ktorej škole, v ktorom seminariume učia dobre po slovensky.

Zazlieva nám p. Opravdovy, že tešili sme sa z pápežského vyznačenia nášho Molnára. Nad tým slovom, že sv. otec náš „potvrdil“ nás i ľudovú stranu v jej práci, veľmi rozhorčil sa pán sused Opravdový. No, no, pán susedko, len nie tak žalostno! Náš rímsky sv. otec „potvrdil“ nás v tom, v čom nás potvrdiť *mohol*. Nie v politických veciach, lež len v obrane práv cirkve. Alebo už ani z tohoto ohľadu nesmie k nám prehovoriť náš sv. Otec?

Nemieša sa pápež do politických našich vecí, len ohľadom obrany viery potvrdzuje nás. Keby sa len Tisza nebol obraciel do Rímu, a keby sa len Kossúth nebol miešal z Turína do našich krajinských vecí!

Naša ľudová strana bojuje i za náboženské a cirkevné, i za politické práva. Neveríte tomu pán sused? Nuž zase zabudli ste, že v lani v 36. č. rozpísali ste sa o príčinách ľudovej strany a samy uznali ste, že jej zriadenie je „*zriadenie sa v politickú stranu!*“ Zabudli ste, že i tohoto roku v 2. č. písali ste takto: „Zopár farárov založilo *politickú stranu!*“ A teraz zase v 46. č. píšete, že ľud slovenský „*nedrží ľudovú stranu za stranu politickú*“. Ale, ale susedko, kedyže teda hovoríte pravdu tomu nášmu ľudu?

Vy ste ozaj smelý, pane sused, chcete brániť samostanosť Uhorska, a vykrikujete plným hrdlom, že „za to ručí *chrabrosť a zmužilosť*“ vaša. Veď pápež nenesie kanóny proti Uhorsku, len vo viere nás potvrdzuje a smer ukazuje. Teda ľahká vaša „*chrabrosť a zmužilosť*“ tam, kde gule nelietajú.

Chcete vedieť, „*kto prenasleduje*“ katolíkov v Uhorsku? To povie vám Tisza, otecko liberálov; veď v Pápe tak hovoril, že my (kalvíni) „*zvítazíme proti všetkým!*“ Kto je to, tí „*všetkí!*“ Povedzte nám to, potom i my povieme vám zase dačo. Len nevláďte po smetlisku primasa-arcibiskupa a nepíšte zase, že primas píše listy a úpravy „*veľmi nešťastlivé a škodlivé*“, ako ste to v čísle 26-tom písali a list primasov po smetlisku ste vláčili. A taký sa menuje „opravdovým“ krestanom!

—l.

POLITICKÉ CHÝRY.

Reč Jeho Veličenstva, nášho kráľa, ktorú povedal ku členom delegácii, čím najprajnejšie pojednávajú všade. My sa tomu len tešíme, lebo z toho môže vidieť každý, že náš panovník sa ako otec stará o svojich poddaných, keď všetkým možným spôsobom pracuje, aby pokoj bol poistený. V terajších okolnostiach a pomerov, v jakých stojá europské veľmoci naproti sebe, nielen zabezpečenie pokoja môžeme vidieť v tej slávnej trónnej reči, ale že sa podarí aj to, aby pokoj a blaho aj v nútru, ktoré cirkevné pomeri a Balflycka politika pokazila, vynahradené budú krajine a každý občan sa bude môcť tešiť, že má právo občanské, čo teraz len liberáli používajú, my druhí ale sme prenasledovaní.

Gróf Goluchovský, minister zahraničných záležitostí v delegácii reč hovoril o zahraničnej politike; chvály dostalo sa mu hneď i tam, i potom v novinách. O pomere Rakúsko-Uhorska k Rusku minister takto sa vyslovil:

„Naše spoločné konanie s petrohradským kabinetom, konanie úspešné, začalo sa pri vypuknutí turecko-gréckeho konfliktu a priviedlo nás veľmi skoro k otvorenému, loyálnemu vyjadreniu sa, z ktorého na oboch stranách mohli sme čerpať presvedčenie, že vlastne medzi nami niet takých diferencií, ktoré pri istej dobrej vôli nedaly by sa vyrovnáť. Akonáhle mohlo sa konštatovať, že obom ide nám o to, aby sa status quo udržal, že Rusko, práve tak ako my s rozhodnosťou zavrhuje myšlienku každého výboja na Balkánskom polostrove a že je na oboch stranách pevná vôľa rešpektovať neodvislosť a právo samourčovania jednotlivých balkánskych štátov, s vytvorením každého prevažujúceho vlivania na ich vnútorné osudy, bola hneď stvorená pôda k usrozmneniu medzi nami. Tak ľahko sme sa presvedčili, že naše záujmy nekrižujú sa nijako, že my, ako dŕžavy, ktorých v prvom rade dotýkajú sa východné zmätky, máme všetky príčiny spoludržať, aby sme mohli prekaziť každé zvrhnutie sa ukázavších sa pohybov a urobiť koniec pletichám špekulatívnych duchov na Balkáne, ktorí nás k svojej výhode neprestajne popudzujú jedného proti druhému.“

Bohobojný cisár. „Kto je nie dobrým krestanom, nie je dobrým človekom“ — povedal vo štvrtok cisár Vilhelm, keď sprisahal rekrútov svojej gardy. „A ten nie je ani dobrým vojakom pruským a nemôže konať tie povinnosti, ktoré pruské vojsko od svojho vojáka vyžaduje.“

Dekristianisované Uhorsko, ktoré zákonom za prelo krestanstvo, vidí, že cisár Vilhelm položil základ mocného Nemecka na krestanskú vieru. Bezpečnosť trónu, vernosť a oddanosť vojska, budúcnosť ríše položil na vieru: „buďte mocní a nesklátitelní vo vašej viere a v dúfaní v Boha, ktorý nás nikdy neopustí.“

U nás uviedli páni liberáli miesto prísahy sľub, ba za zbytok vyhlásili prísahu na potvrdenie rodinnej vernosti pri uzavieraní manželstva, — preto aj nevyštane trest Boží; historia to svojim časom dotvrdí. Nemecký cisár nielen že žiada od svojich vojakov prísahu, ale im ju na srdce kladie nasledovne: „pri-

sahou na prápor slúbili ste čo nemeckí muži. a vernosť, a to pred oltárom Božím, pod Jeho nebom, na Jeho svätokriž tak, ako sa to na veriacích kresťanov patrí.“ Protestantský panovník oslavuje križ a povinnosťou vojska spraví slúžiť križu — počuli ste to uhorskí katolíci a evanjelíci? Oslava križa, oslava vykúpenia, oslava odznaku kresťanstva. Bolí nás, že to z Nemecka musíme počuť, lebo u nás tí panujú, ktorí sú potomkami tých, čo Krista na križi potupili. Nie len židia; aj pohania. Moderní pohania, ktorí v mene štátu násilníctvo robia, ktorí si ruky myjú, keď vynesú nespravodlivé výroky a vydajú cirkev Kristovú jej nepriateľom.

„Kresťania“ — hovorí vojakom svojim nemecký cisár — „keď ste v službe, nezabudnite na tie ťažké časy, ktoré musela vlast naša prežiť!“ Uhorskí kresťania, rozpomeňte sa aj vy na tatarský plien, na Moháč a na tie veľké boje, ktoré vprostred tohoto stoletia zúrily v našej vlasti a že len milosť Božia, len križ zachránil Uhorsko od pádu. Aj teraz zo strany pohanstva hrozí vlasti našej veľké nebezpečie: nie zahraničný nepriateľ ale vnútorná hniloba, spoločenská plieseň a následkom týchto štátne prevraty. Bez kotvy viery veslujeme po búrnom mori a utlačené kresťanstvo nemôže pomôcť ani sebe, ani vlasti. Tí, čo naše osudy spravujú, ministri, zákonodarcia a úradníci neznajú tú vernosť, ktorá pred oltárom, nebom a križom kresťanov k mužským cnostiam viaže.

Nemecký cisár Vilhelm II. vychová si kresťanské vojsko, s tým pojde do boja proti zovňajšiemu nepriateľovi, s tým sa obráti proti vnútorným nepokojom. Nemá sa čo báť socialdemokratov, kým ho takéto vojsko obkľučuje, nemá sa čo báť Francúzov. Garda kresťanov je cisárskou telesnou strážou. Keby sme aj my kresťanskí Uhrovia mohli byť kráľovskou telesnou strážou.

Nemecký minister zahraničných diel, Bülow, prv než úrad svoj zaujal, bol na poklone u pápeža. Je katolíck; očakávame tedy od neho, aby svojmu cisárovi podobným kresťanským citom zaujatý túžby nemeckých katolíkov v plnej miere vyplnil, aby katolícki poddaní cisára Vilhelma II. zúčastnili tie legie, to vojsko, ktorého odznakom na celom svete je križ a heslom jeho: In hoc signo vinces! (V tomto znaku zvíťazíš?)

Odsúdený biskup.

Grófa Gustáva Majlátha, sedmohradského biskupa odsúdili v Komárne pred okresným súdom preto, že jedno nie celkom 18-ročné kalvínske dievča prijal do lona cirkve katolíckej.

Tento komárňanský pád zrejmo svedčí, že v Uhorsku vskutku panuje „svoboda náboženstva“, s ktorou sa liberáli naši tak radi vystatujú. Štát vraj nikoho nenúti k jednomu alebo k druhému náboženstvu, ale preto sedmohradského biskupa odsúdili na základe tom, že zákonom z r. 1868. zakázané jest pred 18-ým rokom na inšiu vieru prestúpiť.

O tomto zákone dalo by sa mnoho písať. Veď akáže to svoboda náboženstva, keď dakto štátom nútený je do 18-ho roku v tom náboženstve zosťávať, ktoré mu štát natisnul. Jaký má štát z toho osoh,

keď dakoho núti, aby bol buď katolíkom, buď kalvínom? Prečo štát nedovolí rodičom, aby dieťa svoje v takom náboženstve vychovávali, v akom sa im ľúbi? Áno, dovoľuje štát manželom rozličného náboženstva ustáliť sa ohľadom náboženstva detok svojich, ale ustáliť sa musia ešte pred sobášom, keď ešte ani dieťok nemajú. Keď štát všetké náboženstvá za rovnako dobré uznáva, keď kresťan a pohan rovný je pred štátom ohľadom náboženstva, prečo mieša sa štát do náboženstva svojich občanov? Štát beznáboženský nech nechá náboženstvo na boku a nech spravuje len svetské, občianske veci, porcie, vojsko, priemysel atď.

No u nás štát odhodil od seba náboženstvo, vypovedajúc zákonom svobodu „beznáboženstva,“ a predsa — aspoň do 18-ho roku — núti svojich občanov k jednomu alebo k druhému náboženstvu. Je to práve tak, ako keby pán vyhlásil sluhom svojim, že mu je všetko jedno, či sluhovia chodia budú v čižmách, v papučiach, v krpcoch alebo i bosí, ale za 18 týždni že musia nosiť len krpce. Zaiste sluhovia chutno by sa usmiali takejto múdrosti svojho veľkomožného pána a pochybovali by, či má „všetkých pohromade,“ či nemá v hlave o jedno kolečko viac alebo menej.

Takto hľa, protivia sa zákony jeden druhému v tom novomodnom „bezkonfessionálnom“ štáte. Zákonom „svobody náboženstva“ protiví sa zákon z r. 1868, na základe ktorého odsúdili v Komárne biskupa Majlátha. Mladý a horlivý biskup tento učinil to, čo Kristus kázal, aby totiž apoštolovia „učili všetkých,“ nie len 18-ročných, lež „všetkých.“ No štát, tento novomódny boh, dovoľuje v istých pádoch učiť a do cirkvi prijívať iba 18-ročných.

Koho má poslúchať biskup a kňaz v takomto páde, keď inšie káže Kristus a inšie káže štát? Vieme, že apoštolí riekli židovskej rade, že „viac máme poslúchať Boha, než ľudí.“ No tie slová apoštolov naši novomódní „opravdoví“ kresťania považujú za „nebezpečné heslá,“ proti pokoju milej vlasti vraj namierené. Neočatým spôsobom ohovárali grófa Zichyho, že ctihodný a nábožný góf tento hlásal vraj, že „nie sme povinní zadržovať zákony, lež môžeme to robiť, čo sa nám ľúbi.“

Nieže tak „opravdoví“ páni! Gróf Ferdinand Zichy, nikdy a nikde nehľasal tie ľbštva a hlúpoty, ktoré mu vy násilne do úst tisnete. On hlásal to, čo apoštolovia, že totižto v protive zákonov Božích a ľudských máme robiť nie to, „čo sa nám ľúbi,“ lež to, čo sa Bohu ľúbi!“ Keď vy páni ináč učíte, že len to máme robiť, čo sa štátu ľúbi, to je vaša mienka, ale potom neoslavujte pamiatku reformácie, pamiatku Luthera a Kalvína, lebo títo tiež činili, čo sa vtedy čistokatolíckemu štátu nelúbilo a na svoje svedomie sa odvolávali. Keď je gróf Zichy dľa vašej mienky „ztreštený“ a nemá vraj „zdravého rozsudku,“ vtedy i celé kresťanstvo plodom je „ztreštenosti a nezdra-

vého rozsudku," lebo kresťanstvo rozšírilo sa *proti zákonom* pohanského štátu.

Že biskup Majláth do ohľadu berie i presvedčeniu jeho protiviaci sa krajinskému zákonu, to dokázal s tým, že osobne ustanovil sa 9. nov. v Komárne pred okresným súdom. Všetci „opravdoví“ kresťania radovali sa tomu, keď biskup s križom na prsiach stál pred súdom obžalovaný z priestupku proti náboženstvu. Biskup dokázal, že pred zákonom za rovného chce byť považovaný so sedliakom. Gróf Majláth čo biskup stojáci pred súdom zahanbil tých bezočivých lhárov, ktorí ustavične vrešia ľudu nášmu, že pozrite, grófi, magnáti a biskupi myslia si, že nesmú byť na zodpovednosť fahaní. Ustavične verklikujú tí liberálni verklikári, aby roľníci a priemyselníci odvrátili sa od grófov a biskupov, lebo vraj grófi a biskupi „nechcú mať rovnosť, lež len poddanstvo a otročenie.“

No takýmto liberálnym opravdovým verklikárom treba povedať, že my ich nitriansku, stupavskú, kubínsku a varínsku „rovnosť“ dobre poznáme. Rovnosť hlášu, demokraciu, panovanie ľudu vytrubujú a ustavične nových grófov a zemanov *množia* — *za dobré služby*. Jakože môže panovať ľud, tá demokracia, keď tisíce ľudu z popisu voličov vynecháte a pri voľbách, ľud rozhánate tajonetmi sťa medvedov? Ano liberalismus je demokracia, je rovnosť a braterstvo, ale len tam, kde tatíkom je Kloch alebo Tarnóczy s Bánffym. Kto týchto pánov neuznáva za otcov, ten nech hľadá svoje braterstvo v čiernej Afrike.

Biskup gróf Majláth je verným ľudovej strane, preto dal príklad, ako si máme vážiť vrchnosti a zákony. Biskupovi tomuto nepovie ani Apponyi, ani Károlyi to, čo povedali liberálom, žeby totiž „štátne šelmovstvo“ prevádzal bol pri voľbách, alebo žeby bol „zmaril zaväzujúcu moc zákona,“ ako liberálom do očí to povedal gróf Károlyi v Skalici. Nie, biskupi a grófi naši vedia si vážiť zákony, len dal by Pán Boh, aby ich tak i liberálni „drobní ľudia“ a bezmenní hrdinovia“ vážiť si a zachovávať vedeli a chceli. Čujme, čo hovoril biskup Majláth pred komárňanským súdom.

„Ja som činil moju povinnosť čo sluha mojej cirkve — tak riekol biskup. Že som sa sem ustanovil, učinil som to *z tej úctivosti, ktorou chovám sa oproti zákonom mojej vlasti a oproti sudcom* kroz Jeho Veličenstvo vymenovaným. Chcel som dať príklad mojim veriácim, ako majú sa ctíť vrchnosti v terajších časoch, keď zásady vážnosti nohami sú pošliapané.“ — Hľa takto váži si náš biskup zákony a vrchnosti, trebárs znevážení bol tým, že ustanovíť sa musel tam, kde i zlodeji a kmíni obžalovaní stávajú.

Biskup ďalej hovoril, že „*nemal úmyslu svojím činom zákon uraziť*, lež myslel, že dievča (Estera Nagy) prekročilo už 18-tý rok, preto i upovedomil kalvinského superintendenta o prijatí dievčaťa.“ „Nieje pravda, žeby som bol peňažnú odmenu udelil dievčati. V našej svätej cirkvi nenie v obyčaji, *kupovať*

duše peniazmi. My doprajeme každému duševného pokoja a hľadať si svoje blaho tam, kde myslí ho najst. Inšie nemám čo povedať. Záležitosť táto je dosť jasná k tomu, aby vidieť sa mohlo, že z môjho účinku *všetká úmyselnosť bola úplne vytvorená*.“

Takto hovoril biskup a okresný súd predseda ho odsúdil na zaplatenie 54 zl. a 40 kr., čo biskup i hneď zaplatil a o krátky čas už litanie držal v kostole sv. Ondreja v prítomnosti tisícich veriácich.

Nie nad tými 54 zl. rozmýšľať máme, ktoré biskup zaplatiť musel za to, že dľa vôle Krista a proti zákonu štátu jednal, lež rozmýšľajme nad tým, že súd neosvobodil biskupa, trebárs tento udával, že bez hrišneho úmyslu jednal. Biskup myslel, že dievča doplnilo už 18-tý rok, preto i prestúpenie devočky *oznámil*. Ten, kto má hrišny úmysel, ten nevystúpi na verejnosť a sám sa neoznami.

Biskup Majláth tvrdil, že nemal hrišneho úmyslu. No vzdor tomu odsúdili ho. Predseda varínskej voľby, železničiar Kloch tiež zaiste tvrdí, že vo Varíne nema' hrišneho úmyslu. Nevieme, či odsúdia i Klocha, ako odsúdili biskupa Majlátha. Potom asnaď budeme môcť dačo prehovoríť o tej našej „rovnosti.“ Ale už i teraz vidíme, akou mierou „rovnosti“ merajú, keď Gebauera, predsedu prvej čačianskej voľby stoliční páni odsúdili v Trenčíne, nie na peňažnú pokutu, lež len na „*vyhrešenie*.“

Či pána bývalého predsedu toto „vyhrešenie“ veľmi *bolelo*, to nevieme, lež predseda za prepodivné to držíme, keď túto malú mieru trestu v Trenčíne odôvodňovali tým, že predseda voľby „*nebol dostatočne zbehlý v zákonoch*.“

Prečože takých pánov posielajú rozhodovať nad najkrajším pokladom volebnej svobody, o ktorých potom uznať musia, že nie sú „zbehlí v zákonoch?“ Či toho sedliaka osvobodili by od trestu, ktorý neoznámil by pád narodenia alebo smrti pánu matrikárovi a vyhovárať by sa, že nie je zbehlý v zákonoch? Keď sedliak a remeselník musí vedieť zákony, prečo predseda voľby nemá ich poznať? Hľa, aká to „rovnosť!“ Že biskupa Majlátha pre maličkosť postavili pred súd, to svedčí i kalvín Desider Pázmándy v novinách „Magyarország“ takto: „To nenie príkladnou vecou, aby jeden kalvínsky biskup katolíckeho biskupa pre takýto ozaj bagatell (maličkosť) pred súd postavil. Ten sluha cirkve jedná viac po kresťansky, ktorý nie hnev a vojnu roznečuje medzi náboženstvami, lež mierno a v pokoji vyrovnáva ukazujúce sa protivity.“ Teda i kalvín uznal, že katolícky náš biskup „ozaj pre bagatell“ prišiel pred súd. I gróf Zichy pre tento „bagatell“ nechcel prepustiť pred súd biskupa Majlátha. Nuž páni „opravdoví“ kresťania povedzte nám teraz, či i kalvín Pázmándy zostal „ztrešteným, zaslepeným?“ Veru, veru, tú ztreštenosť a zaslepenosť tuším všade vidíte, len v „opravdových“ liberálnych vašich hlavách ju nevidíte.

Sbierka milodarov

na ciele slávnostnej poklony koncom XIX. a XX. storočia vydržiavať sa majúcej.

(Pokračovanie).

Vilem Kučik (Báhony) 50 kr.; Štefan Hlasiel (Dolnia Tuzla, Bosnia) 1 zl.; Maria Kiss (Bpešť) 8 zl. 45 kr.; Štefan Kováč (Dolnie Petany) 1 zl.; Ján Juriga (Tekovské Bystričany) 3 zl. 15 kr.; Michal Schleis (Bpešť) 5 zl. 50 kr.

K čomu keď pridáme už prv vykázanú summu 156 zl. 20 kr., do hromady učinia do terajška obsiahnuté milodary tieto: 175 zl. 80 kr.

Pán Boh zaplac všetkým štedrým, o rímskeho Otca stojacím kresťanom.

Jozef N. Janda

kaplán a professor v Budapešti.

Terajšie vlastenectvo.

Kedysi, keď boli ešte lepšie časy, nekričalo sa toľko o vlastenectve, ako teraz; každý by sa bol hanbil za to, vlastenecké zásluhy pri zábavach a banketoch plným hrdlom vytrubovať, jest a piť bez prestánia na blaho vlasti, lebo s týmto by bol priam to znevážil, čo bolo krásne a vznešene o jeho účinkovaní. Ano kedysi vznešené skutky, usilovná práca, duch nadšený za vlasť a národ, boly tie vlastnosti, ktoré opravdivého vlastenca viac ozdobovaly, jako slavnostné toasty, chvály plné prípitky, v ktorých viac je cigánstva, jako pravdy. Krásna bola táto mužská cnosť vlastenectva, ktorá do boja ťahala mladého junáka, aby obetoval svoj život za národ a vlasť; tak sa nám zdá, jakoby nebeskou žiarou bola ozdobená toho hrdinu postava, ktorý zomrel na bojišti, smelo obetujúc krv a život svoj za svobodu, aby vnukovia jeho boli vykúpení z pod tyranského jarma nepriateľa. Pyšným bol ten vojak, ktorý poranený padol, a vyzdravel, že smelo bránil vlasť; pyšným bol ten vojvoda, ktorý po predku idúc s mečom svojim rúbal a rozkazy vydával vojakom svojim; najpyšnejším bol ale ten kráľ, ktorý s takýmto neohrozeným a hrdinským vojskom napadnúť môhol nepriateľa a celkom ho porazil.

Toto bolo pravé vlastenectvo, opravdivá láska ku vlasti, čo najmilšej matky ktorá povzbudzovala synov svojich neprestajne, aby radšie čokoľvek pretrpeli a podstupili, než majú svobodu tento najdrahší poklad človečenstva, opustiť. Kto by nezveleboval tých vznešených mužov, ktorí s krížom v ruke a s mečom

vrhli sa na nepriateľa, aby obránili vlasť svoju? Kto by neoslavoval tých víťazov, ktorí zničiac nepriateľa, do pošvy pustili meč svoj a pero chytiac do ruky bránili práva človečenstva od bezbožných tyranov napadnuté? Či sú títo mužovia neni hodní toho najväčšieho obdivovania? Či si ich nemáme vážiť, jako príklady smelosti, neohrozenosti, vytrvanlivosti najväčšej pre ich krásne skutky?! Ano sláva im! Sláva večná, lebo každé slovo, každá myšlienka, každý cit a pohnutie srdca len vznešenosť prezradzuje, s ktorým si všeobecnú úctu získali!

Ich vlastenectvo sa v tom javilo, že s opravdivou oddanosťou sa ťahali k tej zeme, na ktorej sa narodili, ktorá ich vychovala; že pracovali neunavne, bojovali smele, vytrvanliví boli vo všetkom; cnosť, pravda, horlivosť, oduševnenie, spravodlivosť boly ich najkrajšími vlastnosťami; mužský ráz nadovšetko si vážili, a raz dané slovo jakživ by neboli zrušili: na opak ale, odrodilstvo, potrimiskárstvo, lenivosť, sobeckosť, nadužívanie drzej moci, prestupenie zákonov za najväčšie zlo držali pre ktoré veci každý kto ich pácha, neni hoden inšieho, len najväčšieho trestu.

Terajšie vlastenectvo celkom ináč vyzera; nenachádzame ho v takom smysle, jako ono má byť nikde, alebo len málo kde. Lebo tí ktorí ho neprestajne v ustách majú, čím vynikajú? Tým že najväčšie nezákonnosti, podliacťva, kmínstva a mamlastva páchajú za ktoré by mali byť prísne trestaní, a na opak sú slavnostne vyznačení. Pod pokryvkou vlastenectva teraz tej najväčšej bezočivosti sa dopúšťajú liberálni tatári, ktorí majú moc v rukách; nivočia občanov skrz veľké porcie, odebierajú im všetky práva, nechcejú im nič povoliť: tak zachádzajú s nimi, jako by ani nie s ľuďmi, lež so zvermi mali do roboty. Cirkev im je najviac v očiach. Každý kňaz, ktorý sa opováži slovo svoje pozdvihnúť, je vlastizradca, alebo aspoň nevlastenec; ktorý účinkuje tak jako Kristus prikázal a aj hmotne chce odpomôcť ovečkám svojim, aby ich z rúk židovských vytrhnul, je nepriateľ vlasti; ktorý poučuje ich aj o občianských právach, aby sa zapredať nedali, a na tú stranu hlasovali na ktorú ich presvedčenie ťahá a záujmy viery ich, je buričom, ktorého treba čím skôr zapreť do žalára. Čo je to? Či vlastenectvo opravdivé takto vyzera? Či v tom stojí pravá svoboda za ktorú musí každý opravdivý vlastenec bojovať, že čestných mužov upodozrievajú, zatvárajú, jak voľakých zločincov?! Veru si vyšla ty uhorská svoboda! Zničili ťa tí, ktorí ťa vychvaľujú, ktorí so svojim vlastenectvom

kšeft robia. Známo je každému, ktorí sú teraz najhorlivejší vlastenci; židia a úradníci nad každého stoja vo vlastenectve, jako by ho do árendy boli vzali. Tí prví to z kšeftu robia, lebo všetko sú hotoví zapredať; títo poslední ale pre služby svoje, v ktorých aby sa udržali, čo koľvek sú vstave prekonať. Je toto na ozaj pošutovania hodný národ! Teda nemá viac vlastencov, len týchto? Nebude ich viac bojovať za vlasť, keď prínde na lámanie chleba? Veru nie; lebo podľa nich, tí ktorí teraz proti nim bojujú sú neni vlastenci; to sú z väčšej strany vlastizradcovia, alebo pánslaví, ktorým čím skôr treba krky vykrútiť. Lenže jak takto myslia tí naši biední vlastenci veru sa veľmi prerátajú! Kedy prišlo na opravdivé lámanie chleba oni by utekali, my by sme ale tam boli na prvom mieste, a zmužilo bojovali.

V čom stojí teda terajšie vlastenectvo? V jedení a v pití, vo vylizovaní liberálnych hrncov, v mamľaskom podozrievaní a v prenasledovaní verných a zmužilých obrancov pravdy. Či ono bude dlho trvať, nevieme; ale že sa nevie oduševniť nijako, je nám dávno známo. Sláva jeho nebude dlhá, lebo s víťazstvom sa nebude končiť nikdy. Pravdu keď aj za čas premôžu, na vždycky ju nezničia; vstane ona jako z hrobu, povzbudí tisíce a tisíce dobrých duší a k víťazstvu opravdivému dopomôže. Tým len blahoželame, ktorí také vlastenectvo čo najdrahší poklad majú, jako je terajšie; prindú časy, v ktorých ich za vlastizradcov a najmizernejších ľudí budú držať.

Tá smelá bezočivosť, s ktorou každého za nevlastenca vyhlasujú, kto im nepodlahne, sa veľmi poníži kedysi; budeme my ešte ovocie vášho podozrievania požívať, lebo nie u vás lež u nás je opravdivé vlastenectvo. Vy nemáte smelosti, vytrvanlivosti, lásky k národu a k ľudu: vy len máte drzú moc, s ktorou chcete všetko prekonať. Toto ešte vás neurobí nepremožitelným; vám chybuje tá sila, ktorú my máme, a s touto sa vyšvihneme na stupeň nie terajšieho, lež davného vlastenectva.

Viac nechceme o tomto rozprávať. Len to dokladáme, že každý ten, kto sa nevie s inším chváliť len s vlastenectvom svojim, obyčajne veľkú hrbu nevlasteneckých skutkov má za chrptom svojim. Poriadný človek sa nechvasta teraz s vlastenectvom, lež len tí vychýrení tupitelia zákonov, ktorí ich kňaza zachovávať učia, a sami ich nezachovávajú. Na týchto nech dáva pozor vláda teraz, a menej bude vlastencov, tým viac ale poriadnych úradníkov a svedomitých bojovníkov pravdy!

Ján Žilinsky.

Upozornenie.

Upozorňujeme a prosíme ctených čitateľov „Kreštana,“ aby nesadli na lep bezočivým jednatelom a nedali si natisnúť taký kalendár, čo neni ducha kresťanského.

Ako vlani, tak i teraz sme vydali

„Krešťanský Kalendár ľudovej strany,“

ktorý je obsahu veľmi zaujímavého, aj čítania je v ňom veľa, tiež i obrazov je v ňom hodne. Tento kalendár musí sa dostať do každého domu veriaceho a neodvislého.

Cena jeho je 30 kr. O pár dní výnde z tlače.

K dostaniu je pod nápisom: Ernő Walter, v Budapešti, Práter ulica číslo 44.

Veľmi ho môžeme odporúčať velebným pánom duchovným a ct. pánom učiteľom, aby ten kalendár rozširovali a skrze to i zásady ľudovej strany rozsievali.

Náš Kalendár!

Ponevác kalendár potrebný je každý deň v každom dome, sme si za povinnosť držali, cteným čitateľom a priateľom „Kreštan“-a taký kalendár dať do ruky, ktorý celkom plný ducha kresťanského, ducha toho, ktorý vrele a obetovne zastupuje a pre ktorý duch redaktori a spisovatelia „Kreštan“-a už mnohé pokuty peňažné a mnoho väzenie trpeli. Vydali sme tento náš kalendár pod menom:

„Sv. Štefanský Kalendár,“

ktorý už vyšiel z tlače a je k dostaniu u vydavateľstva „Kreštan“-a, v Budapešti, VIII. Práter-ulica číslo 44.

Náš kalendár obsahuje všetko, čo duša kresťanská veriaca požiadať môže, zvláštne jesto v ňom mnoho na čítania a potešenia vzdelanému ako aj jednoduchému obecnstvu, tak aj na poučenia a osvietenia v domácich a gazdovských okolnostach; okrem toho ozdoby náš kalendár veľa obrazov kresťanského veriaceho ducha.

Cena jeho je 40 kr.; a už teraz je k dostaniu, preto uctive prosíme našich ct. čitateľov, aby si nezaopatřili druhý kalendár od takých vydavateľov, ktorí neslúžia duchu kresťanskému, ale len gšeftu.

Vrele odporúčame náš kalendár velebným pánom duchovným a ct. pánom učiteľom, a prosíme ich, aby ráčili náš kalendár, tojest „*Sv. Štefanský Kalendár*“ rozširovať.

V jeseni.

*Veje vietor, veje po brezine, hučí,
hybké vetve kniže, úzkostlivo skučí.
Veje vietor, veje, padlé listie smieta,
mrtvú krásu leta, radosť môjho sveta.*

*Spýchla zdoba stromov, uschly moje kvietky,
zmdlela duše rozkoš, zvädly slasti všetky.
Po strniskách blúdím, zadumený kráčam,
nad pustotou trúchlim, oči v slzách máčam.*

*Nečujem škorvanka, nie slávička bôle,
onemely chrasti, utíchol háj, pole.
Darmo hľadím, slúcham, niet spevného vtáka,
iba čierny havran po úhoroch kváka.*

*Necvendi mi kosa, nešumi zun piesne;
po pahorkoch, roliach zármut lieta, tiesne.
Necitím slniečka milé teplo, žiaru,
skrylo sa do mračna, za studenú chmáru.*

*Umlknuly lesy, nemé bačoviská.
Vyhasnuly vatry, fujara nepíska.
Dusná hmľa, žiaľ, smútok valí sa na všetko...
Ó prečoš mi ušlo sladkých citov lietko?*

*Fuči vietor, hučí, horou-dolou skučí.
Bystrosť, ples, jas, roztok do hrobu sa lúči;
do hrobu sa lúči, v púšti ma necháva,
skryšiu srdca môjho horkosti oddáva.*

Dlhomir Poľský.

Z pastiera kráľ.

— Zo života rumunského ľudu. —

Jasná, hviezdnatá noc bola. Vonku na strnisku ešte blýchal pastiersky ohník. Pri ohni bola vystretá otrhaná halena (šuba). Na nej ležal Miron a Nána. Miron bol opálenej tváre pastier, Nána jeho milienka. Spali. Pekná Nána mala hlavku na mocnej ruke Mironovej. Len tak jej padal dobre nočný odpočinok.

Zďaleka bolo čuť koňský dupot. Miron sa zobudil a videl, ako sa blíži k nim akýsi rytier na koni.

Keď prišiel k nim, skočil s koňa a kľaňal sa pastierovi.

- Poď do mesta.
- Načo?
- Veď uvidíš.
- Nánu moju nemôžem tu zanechať.
- To je pekne od teba. Pojmi ju sebou.

Miron nežne zobudil devu a chcel ísť. Rytier ho zastavil.

- Hej! Sadni si na koňa. Ja pôjdem peši.

Miron poslúchnul. S bážňou sadal na koňa, lebo bolo drahé hodbávne prikryvadlo na ňom. Nánu posaoil pred seba.

— A teraz môžeme ísť. Ak nás ale dakto potresce za to, že sme si na túto drahú paripu sadli, ty budeš zodpovedný.

— Budeš mať ty ešte aj s inými paripami do činenia, — hovorí rytier, Miron ale tomu vonkoncom nerozumel.

Dumajúc, bez slova išli až po mesto. Nána sa na celom tele triasla, ani osika.

(— Asnád nás z nejakej krádeže obviňujú?)

(— Tak by neboli pre nás poslali koňa.)

Pri mestskej bráne prijalo ich hromové durkanie dela. Kôň sa vzpíeral. Hneď za výstrelmi nasledovala hlučná hudba. Koňsko si začalo vesele poskakovať. Rytier popošiel napred a silno zakričal. Brána sa otvorila a pred Mironom stálo všetko obyvateľstvo mesta. Banderia, bielooblečené družičky, pochodníci, streľci, vojsko a veľké zástupy ľudu, poobliekaného v sviatočný šat. V popredí stál mešťanosta, s veľkou čiapkou z medvedej kože na hlave; za opaskom, zlatom draho vybíjaným blískaly mu skvostné pištole. V rukách držal hodbávny vankuš, na ňomž spočíval veľký kľúč mesta. Pri ňom stál vodca rumunských vojov s krivou fringiou (mečom) pri boku.

Mešťanosta predstúpil pred Mirona a vítal ho:

— Buď vítaným hospodáre Rumunov!

(— Čuješ Miron? Hospodár! Ty si kráľom! Ja sa bojím!)

(— Nerob si z toho nič. Títo sa zaiste zbláznili.)

Bubny hučaly, vojáci dvorili a ľud neunavne privolával Mironovi „na xdar.“ Mešťanosta odovzdal kľúč a veliteľ vojska fringiu. Na to predstúpil šedivý kňaz a položil Mironovi korunu na hlavu.

— Vítaj kráľovská krv, potomok kniežata Gláda, Miron Veľký. Nos dlho s požehnaním a v pokoji slávnú korunu Dáko-Rumunská!

Potom ich vzali z koňa, položili do cenného kočiaru a dlký pochod sa pohnul.

— Kam to ideme? — pýtal sa Miron v rozpakoch.

— Do kráľovského paláca, hospodáre!

— Nuž a ja by som bol kráľom?

— Áno, z milosti Božej!

— No, nedbám! Len aby toho neofutovali.

Miron sniesol všetko, čo s nim a s jeho Nánou robili.

Viedli ich cez pompózne dvorany. Až konečne, keď prišli do stej (stotej,) preobliekli Mirona v skvostný hodbávny šat a opásali mu drahokamom vylodenú fringiu. Keď ho zaviedli k Náne, ani sa nepoznali. Na Náne bol tiež ťažký hodbáv a ruky jej kryly drahocenné náramnice. Miron ju chcel boskať, ale nádvorník stal si medzi nich, lebo vraj kráľ sa nesmie verejne boskávať. Bez toho musí vraj dať výsluch a potom sa bude obedovať.

— Nuž ale čo mám povedať?

— Na všetko, že „dobré!“

I započal sa výsluch. Prvý poslanec povedal, že európejská diplomacia drží rumunský kráľovský trón za hrozné somárstvo. Miron mu povedal, že „dobré.“ Poslanec sa usmial, na čo mu Miron zaucho vypáčil. Mirona pochytili tajní radcovia a poriadne ho vyhršli. Teraz už schválne pretrhnuť výsluch. Bol veľmi hladný, chcelo sa mu jesť. Pýtal potom svoju roztrhanú šubu, aby si na ňu lahnúť mohol. Radcovia mu zase stáli v ceste, lebo vraj kráľ vo dne nesmie spať.

Napokon si posadali ku stolu. Na dlhej tabuli bolo asi tristo zlatých tanierov. Nána sedela naproti Mironovi a pri nej dlhý rad dvoraniek. Miron išiel prstami do mise, no taniernik ho udrel po ruke. Bral si potom s vidličkami, teraz ale zase dvorný lekár mu vzal každý kúsok. Tento mal dozor viesť nad tým, či je nie jedlo tvrdé, nedopečené, nezdravé alebo otravou napustené? Miron to strpel na chvíľu, ale naraz hodil zlatý tanier o zem.

— Víno dajte sem!

Aj doniesli víno, to ale zas' čašník vykoštoval mu ponad pleco. Miron zostal hladný a smädný po veľkej hostine. Sotvy sa mohol dočkať večera. Celé odpoľudnie čítali mu aktá, ktoré on podpisoval musel. Skoro mu ruka odpadla. Keď bolo deväť hodín, vydýchnuť si. Dvorní dignitári sa porozchodili a on mohol ísť spať. Kde-tu všuchla cez dvere jedna-druhá postava a šopkala mu:

— Buď na pozore, veľký hospodáre! Ten a ten kancellár ti siaha na život.

— A čo s ním?

— Odožeň ho!

— A potom?

— Tu som ja!

Celý rad kancellárov sa zponáhľal úklady stavať jeden druhému.

Miron rozkázal, aby mu odpravili posteľ, že chce ísť spať. Na to vnišiel dvorný lekár, chytil ho za ruku a voviedol do kúpeľa, stiahol s neho hodbávne rúcho a vsotil ho do vrelej vody. Prv, než pol hodiny uplynulo, nedovolil mu von. Keď sa tak poriadne prevaril, vytiahol a obliekol ho do druhej kutne.

— No, hospodár, teraz už nech sa ti páči na odpočinok.

Miron kráčal, sprevádzany fulajtárom cez dvorany. I pýtal sa fulajtára:

— Kde je Nányná chyža?

— Tuná! hovorí fulajtár a zaviedol ho k veľkým dverám, okrášleným zlatými cirádami. Vo dverách stáli traja muríni, ozbrojení bodákmi na stráži. Miron chcel dnu. Traja muríni opreli mu bodáky do prs. Ja som! dupnul nohou.

— Ani krok!

— Ja som kráľ!

— Ani krok!

— B'ázní! Veď Nána je mojou ženou. Ustúpte mi z cesty!

— Nikomu!

Miron sa nahneval. Chcel ich odstrčiť. Tito ale mu tri natiahnuté pištole opreli o prsia. Miron spravil poplach. Hneď pribehli dvorní radcovia a vysvetľovali mu, že ani kráľ nesmie ísť ku kráľovnej v tak nevhodný čas. Ostatne kráľovna beztak strojí sa na cestu a Jeho Jasnosť by mala ísť na ten čas do Asie.

Miron ale sa s tým neuspokojil. Radcov a murínov rozohľal a vnišiel do obydľia Nányného. Našiel

v ňom zrkadlá, háby, nedbáľky, všetko, len Nány tam nebolo; Nána odcestovala; Nána zmizla...

Začal všetko na hromadu tŕcť. Lokajov pohádzal o zem. Prišla dvorná telesná stráž. S t u sa podobne odbavil. O krátky čas zvonili na poplach. Vojsko podplátiť, ľud sa zbúril a tisknúť sa do paláca. Musel utekať. Vyskočil von oblokom a tak dostal sa pod holé nebo. Stráž strelila po ňom a trafila ho na pleci. Padnul na zem. Chytili ho tisíce a prosili, aby prijal kráľovstvo. On žiadal Nánu. Po e'atí, že tú mu nemôžu nazad dať, ale že mu dajú princeznu za ženu. Nech si ide do Poľska pre ňu. Miron sa ešte väčšmi rozhneval. B'il sa s nimi do tých čias, kým nepadnul zomdlený na zem...

... Svitlo. Pastiersky ohník povyhasnul. Dve postavy ležaly ešte vždy pri ňom. Zďaleka čuť koňský dupot. Miron vyskočil, zobudil Nánu, prehodil si šubu cez plecia a ťahajúc milenku za sebou, divoko jej šoptal:

— Poď, ponáhľaj sa! Utekajme! Lebo ešte naposledy kráľa spravia zo mňa.

A Nána išla za ním, ani čo by rozumela, čo jej Miron tára.

CHÝRNIK

Svätý Otec, pápež Leo XIII. bol trochu chorľavý okolo 15. novembra, ale už celkom ozdravel a dáva audiencie; na sviatky sa už mnohí putovníci oznámení vo Vatikáne, najviac z Talianska a z Francúzska.

Kráľovná dňa 24. nov. odcestovala z Viedni do kúpeľa Biaritz; na stanicu ju vyprovádzal kráľ, arcikňazňa Maria Valeria a jej muž, arciknieža Franc Salvator. Kráľovná tam zostane až do konca januára, potom pojde do Kap-Martinu, kde ju kráľ a arciknieža Franc Salvator navštívia.

Tam ide, kde je Ježiš. Kardinál Terrand rozprával nasledujúcu udalosť: Istý protestant išiel so svojim synáčkom popri katolíckom kostole, zkaďe svetlo sa videlo. „Tatuško“, pýta sa chlapec, „prečo tam pred oltárom horí lampa?“ — Preto, že tam prebýva Ježiš Kristus. — Nezadlho na to vošli do protestantského kostola. „A prečo tu niet lampy? pýta sa chlapec. Otec, protestant, neodpovedal na to. Ale chlapec zase sa len pýta: „A či tu není Ježiša Krista? Poď tatuško, zaveď mňa tam, kde je Ježiš Kristus.“ — Táto odpoveď bola príčinou, že celá rodina vrátila sa do lóna cirkve katolíckej.

Notári v Trenčianskej a Prešporskej stolici. „Hazánk“ píše: „Zlopovestný hlavný župan Trenčianskej a Prešporskej najnovšie dal sa na exportovanie, a síce exportuje ľudí a zpomedzí ľudí okresných notárov do susedných stolíc. Totiž tých notárov, ktorí mu preukazovali kortešské služby, ale prá e preto a pre iné svoje kúsky stali sa nemožnými ešte i v Szalavszkého stolici; týchto teda jednoducho presádza do mošonskej stolice, do ktorej nemá síce nič duplovaný hlavný župan, ale v ktorej podžupan Jozef Pogány, z oddanosti oproti Szalavszkému, vďačne dáva miesto notárom, z Trenčianskej odohnatým. Najnovšie jeden takýto pád pobúril mošonský notár-

sky sbor. V Mošonskom Szolnoku zomrel notár a obec hneď sa postarala o jeho nástupcu v porozumení s hlavným slúžnym, vyberúc si jedného zpo medzi notárov mošonskej stolice, ktorý je dobre obznámený s pomerami obce. Ale podžupan Jozef Pogány, na rozkaz prešporského a trencianskeho hlavného župana, vymenoval na krk Szolnočanom novobystrického notára z Trencianskej, toho Szalavszkého korteša, ktorého ani sám hlavný župan nemohol udržať vo svojej stolici. Ani to je ešte nie všetko. Podžupan Jozef Pogány, aký korunoval túto urážku, vydal rozkaz notárom mošonskej stolice, v ktorom stojí, aby sa neopovážili konkurrovať proti miláčkovi Szalavszkého, lebo pritiahli by si podžupanský hnev, čo nie je žart. A toto volajú v Uhorsku svobodou, toto je obecná samospráva! V krajine, kde Szalavszkovci majú moc v rukách, nemôže to ani ináč vyzeraf. Verejné úrady sú koristou kortešov, občan — tento nech len platí, aby z jeho babiek platení hlavni župani a podžupani čím veselšie habaf mohli jeho práva a aby vladári Szalavszkého kalibru na dobré stanice exportovať mohli z verejného úradu vyhodeny kortešský materiál.“

Židia hlasovali s ľudovou stranou. Z Prešporku telegrafujú, že doplňujúca voľba mestského výboru trvala od rána až do pozdneho večera. Boj bol veľmi tuhý a v celom meste javil sa o voľby neobyčajný interest. Výsledok je nasledovný: Medzi šiestymi náhradníkmi je päť členov ľudovej strany, dľa mena: Hoernes, Dusinsky, Karig, Greiner a Fischer. Liberáli vzdor všetkemu ich násilenstvu zvolili len Nešpora, direktora štátnych dráh. Najzajímavšie je ale, že židia hlasovali s ľudovou stranou.

Sedemtisíc vstehovalcov. Stará, bôlna pieseň! Už ani nevieme, čo písať o tých desných zprávach, ktoré nám naši dopisovatelia posielajú. Tak tmavé sú tie barvy, ktorými biedu hornouhorskú malujú, že sa to ani vypovedať nedá. Severovýchodnú časť krajinu rozumieme, kde už zavítala tuhá zima. Letný šum prírody nahradzuje vychravý víchor a zúfale výkriky ubiedeného ľudu ruthénskeho. Všeobecná bieda panuje v tomto odlahlom kúte Uhorska. Nebyť v tomto ľude vieru, nebyť toho pevne náboženského presvedčenia, východnia časť krajinu stojí v ohni. Privilegované užerníctvo židov vyzlieklo ruthénsky ľud z poslednej koše. A teraz, nech sa diví niekto tomu, že toho roku len z Beregskej vstehovalo sa sedemtisíc Ruthénov do Ameriky. Ešte pár takýchto rokov a vytratí sa všetko obyvatelstvo z krajov biedy a utrpenia. A koľko sa narozprávali o biede Ruthénov! Nuž ale tak je to u nás: pekné city a reči, činov ale žiadnych! Pokiaľ bude váhať liberálna vláda a kedy nahliadne pravdu porekadla, že „bis dat, qui cito dat“ (dvojnásobne dá, kto chytro dá?) Nie, nebude spasý a obradenia pre Ruthénov do tých čias, kým sa nedostane na povrch ľudová strana, ktorej zaiste viacej záleží na blahu ľudu, ako pánom liberálom.

Mešťanosta proti židom. Mešťanosta Nového mesta za Viedňou bude jedon z tých, ktorým by nebolo radno sveriť stavbu peštbudínskej novej synagogy v maďarskom štíle (slohu). Nie preto, že by asnaď maďarský sloh nemal rad, ale preto, že židov nemôže vystáť v nijakom vydání. Aby tedy nie len novú synagogu nemôhli stavať v Novom meste, ale aj aby sa nerozplemenili, vydal ten rozkaz, aby tých židov, ktorí sa nemôžu preukázať, behom najkratšieho

času z mesta vykázali. Nové mesto za Viedňou je čulé stredie kupecké, tedy uhorskí židia sa tam veľmi vďačne osadzujú, Uhorskí robotníci, čo tam pracujú, sa vedia všetci preukázať a mešťanosta aj vyhlásil, že sa týchto jeho nariadenie netýka. Tolko stojí, že ho židovské časopisy tak predstavia, ako ktorý nenávidí maďarov.

— („Len tak sú sosobášení.“) V Nagy Károlye, v šomošskej ulici bola veľká svatba. Nevesta vyobliekara, ženich podperený. Plný stôl bolo klobásiek, kdejakých pečieniek a koláčov. Aj cigáň začal už vyhrávať čo mladším do tancu, keď zrazu zakričal ktosi cez oblok:

— Nesprisahal ich kňaz len tak sú oni sosobášení! Povstala veľka trma-mrva. Všetcia hostia pobrali klobúky a volali svoje ženy a dcéry:

— Poďme stará, my tu nemáme čo hladaf.

A svadobný domec sa čo chvíľa vyprázdnil. Škandál! Veď úradná štatistika tak zjavne dokazuje, že ľud si žiada — civilné manželstvo.

Kam sa podela pravda? Pravotár, ktorý process prehrál, potešoval stránku:

— Veru tak drahý priatefu, zomrel kráľ Matiaš, pravdy viacej nemáš.

— Kam sa podela? Iahká odpoveď . . .

— Ozaj?

— No pravda. Predali ju s cstatným židovi. Ale mlčte s tým, lebo ešte jedon process prehráme.

Odsúdený korteš vládnej strany. Koloman Riedl úradnik pri posledných vyslaneckých voľbách s tou nie priam neznámou zbraňou bojoval proti Juliusovi Sághymu, kandidátovi národnej strany a proti Leopoldovi Bittó, podobne členovi tejže strany, že ich pred voličmi poriadne očernil. Rozprával totiž verejne, že Sághy pri stavani čallóközskej železnice 63.000. Bittó 8000 tisíc zlatých ukradnul. Urazení pravda obrátili sa k súdu o zadostučinenie, čoho sa im aj v plnej miere dostalo, lebo kr. kuria — vzdor tomu, že sa obžalovaný žalobu zapreť pokúsil — potvrdila výroky nižších fór a korteša pravoplatne posúdila na štrnásť dní väzenia a sto zlatých peňažnej pokuty, ako aj na to, že trovy publikovania výroku v prešporských časopisoch musí odsúdený snášať.

Krestania zvíťazili. V Liptovskom Svatom Mikuláši bola voľba obecného výboru na základe protestu voličov židovských rušená. Nová voľba vypísaná na 22. október vypadla s úplnou porážkou židov. Zvedaví sme, čo zase vymyslia ich fíškáli proti tejto voľbe. Podobne vypadly voľby mestských úradov dňa 4-ho t. m.

Kürthy — ide. Budapeštianske časopisy píšu, že turčiansky župan Kürthy bude presadený zo svojho terajšieho kresla do stredú krajinu za štátneho tajomníka v ministerstve vnútra, na miesto Latkóczyho. Nástupcom Kürthyho má sa stať krajinský vyslanec za kubinský okres, Kubínyi Árpád. Kürthy patrí medzi lepších.

Drobné chýry. Nový nepriateľ ozimin zjavil sa v Sedmohradsku. Je to chrobáčik hnedo-bielej barvy, cez deň je na povrchu zeme a na noc uľhne sa do zeme. Vo dne spasia zeleň siatin a v noci žerie a hubí korieňky. Už dosiaľ spustošil celé plochy. — **Podpalač.** 20 ročného syna židovského krčmára chytili v Riasne (Halič). Podpaloval budovy ľudí, proti ohňu nikde nezabezpečeny, aby prinútení boli hladaf po-

žičku u nesvedomitého úžerníka. — *Kolko ľudí žije na zemi?* Otto Hübner udáva vo svojich zemepisných štatistických tabuľkách počet veškerého obyvateľstva na zemi na 1537 millionov, z ktorých štvrtina, a síce 3786 millionov na Európu pripadá. Zo obyvateľstva európskeho je v Rusku 28%, v nemecku a v Rakúsko-Uhorsku dohromady 26%; vo Spojených štátoch žije 723 milliona obyvateľov, viac ako polovica obyvateľstva celej Ameriky. — *Carhrad pod sňahom.* V Carhrade 12. t. m. padol veľký sňah, čo je o tomto čase veľkou zriedkavosťou. Obyvateľstvo tým sa potešovalo, že však skoro prestanú mrazy. Nuž ale zklamali sa, lebo od tedv neprestajne padá sňah, a zima nastúpila v úplnej miere. — *Chcel byť kaprálom.* Vencel Kratochwill, freiter pri hudobnom sbore 72. pešieho pluku v Prešporoku v lútošti nad tým, že ho nevymenovali za kaplára, zastrelil sa mannlicherkou. — *Veľké nešťastie na železnici* udalo sa pri Pizni. Rušeň vrazil do osobitného vlaku a dodrúzgal štyri vozy. Pätnásť cestovateľov je poraneno. V Debrecíne srazil sa dva vlaky, pričom šesť ľudí utrpeli úrazy. — Na stanici v Mitterdorfe nákladný vlak vyskočil z koľají, ale väčšie nešťastie nestalo sa, len premávka bola na čas pretrhnutá. — *Nešťastie v bani.* V Dabrowici zarútila sa baňa. Posiaľ vyťahli ôsmich usmrtených baníkov; viacerí sú ešte pod srutinami. — *Mor v Indii.* V Poene dla poslednej zprávy behom 48 hodín ochorelo 134 a umrelo 94 osôb na mor. I z okolitých okresov oznamujú mnohé prípady tej nemoci. V nemocniciach Poeny leží 630 chorých na mor. Mesto je skoro celkom opustené. — *Nešťastie v zverinci.* V Koweri (Rusko) vo zverinci produkoval sa istý Kolber krotiteľ dravých zverov. 15. t. m. počas večerného predstavenia jedon lev natolko sa rozzúrnil, že skočil na Kolbera a roztrhal ho na kusy.

DOPISY.

LEDNICA (Trenč. st.) 19. nov.

Vážna Redakcia!

S istou nedočkavosťou a zvedavosťou čakám vždy dopisy nášho „Kresfana“, lebo v nich často javia sa pohyby života, nášho dobrého ľudu slovenského, ktoré k oduševneniu čitateľov slúžia, a k nasledovaniu povzbudzujú. Dovoľte teda, žebych aj ja v tomto dopise mojom sdelil ct. čitateľom nášho „Kresfana“ nasledovania hodné udalosti, a opísal slávnosti, ktoré sa v krátkej minulosti prihodili vo farnosti našej.

Zo povznášajúcich slávností poslednia, sa 14. t. m. odbavovala. Totižto v deň tento bol posvätený a pri obci našej na peknom mieste postavený, krásny pamätný kríž sv. Na krížu tomto krásna figura Ukrižovaného je z liatiny, tak tiež aj tabuľka kríža je z liatiny. Nápis jej je: „Ukrižovaná Pravda Ježiš nedaj zahnúť nám! Na pamiatku 28-ho októbra r. 1896 postavili Bohu verní v r. 1897.“ Jako to nápis tabuľky svedčí, povstal tento pamätný kríž sv. z obeti za Boha, vieru a Cirkev sv. zaujatých mužov, ale aj

z príspevkov tých, ktorí Večnú Pravdu Ježiša zapreli, ktorí však s príspevkami svojími, — jako velebný náš p. farár vo svojej kázni pri posviacke hovoril — „dali znak a dôkaz, že budú nasledovať Petra, ktorý keď zaprel Ježiša, odplakal hriech svoj a stal sa horlivým hlavateľom a zastavateľom pravdy Božskej, učenia Ježiša Krista, stal sa hlavou Cirkve“. „Tento sv. kríž — hovoril vel. p. farár náš — má byť nám upomienkou na povinnosť našu, že jako Ježiš za nás krivdu, potupu, zhanobenie, prenasledovanie rád znášal, aj my máme, áno povinní sme pre Ježiša, pre učenie Jeho, pre vieru našu, pre Jeho nevestu Cirkev sv. a jej práva, krivdu, potupu, zhanobenie, oplývajúce a prenasledovanie ochotne znášať. — Tento sv. kríž má byť nám spolu aj útechou, lebo jako Večná Pravda nezostala na kríži pribitá, ale aj do hrobu pochovaná slávne z mŕtvých vstala: tak pravda odblesk Večnej Pravdy, vec spravodlivá, záležitosť Ježiša a Cirkvy sv. nezostane v hrobe ale z mŕtvých vstane a zvíťazí, jestli my, Vykupenci Krista, vŕede, vždy, v každých okolnostach, záležitosti Ježiša Krista a Jeho nevesty Cirkvy sv. sa odhodlane, zmužile zastaneme.“ — Dôjdem slov vel. p. farára bol zrejmy, a zvlášte na tvárach pobludivších, včul však už ku Matke Cirkvy sv. odhodlane a uprimne sa prihlasivších spolubratov našich. — Úfame v Bohu, že náказа liberalizmu na budúce z pomedzy nas, ani jednu dušu nezachváti. — Sv. kríž pamätný nech nás od toho zachráni! Pri tejto slávnosti nápadné jedine to bolo, že p. učiteľ z filialek, ináč horliví a dobrí kresťania katolíci, neboli prítomní. Zdáliž sa báli, že studený vietor od Trenčína pofukujúci, vačkovu nátku im spôsobí?!

Sdeliť chcem ct. čitateľom „Kresfana“ ešte aj to, že horlivosť nášho vel. p. farára, neoceniteľné dobrodenie nám spôsobila skrz sv. Missie, ktoré sa minulý mesiac od 10-ho do 22-ho októbra vo farnosti našej vydržovali. — Hojná, radostná bola to žatva na poli duševnom; požehnaná práca vo vinici Pána Ježiša! Veriaci nielen z farnosti našej, ale i zo susedných farností neunavno a usilovno brali účasť na očúvaní slova božieho. Dost veľký náš kostel, preplnený bol vždy, vzdor ešte neskončeným prácam poľným. Dojímavá bola dichtivosť ľudu po očúvaní slov apoštolskou horlivosťou skrz vv. pp. Missionárov z Viedne, v. p. Jozefa Beran a v. p. Jozefa Hajdušek, rodáka nášho prednášaných. Ľud odbiehal dom, motyky, pluhy na roli, a bežal do kostola, keď sa na kázeň zazvonilo. Spovedelnice od rána do večera preplnené. Vel. p. Missionári cez 12 dní, od 5-jej hodiny ráno až na obed do 12-jej; po obede od 2-jej až do 7-jej večer, vynímajúc času kázne, ktorá sa každodenne ráno o 7-jej a popoludni o 5-jej vydržovala, sedeli v sv. Spovedelnici. Milosť Božia zrejme účinkovala s timito mužmi apoštolskimi, tak že aj tí najzafatejší hriešníci stúpili do seba a opravdivé pokánie činili!

Veľké dobrodenie preukáže otec duchovný svojim veriacím skrz sv. Missie, to včul vo farnosti našej zrejme a patrne zkusujeme; ľud je jako znovu zrodenný: ale aj pre seba veľké zásluhy si získá u Boha ten kňaz, ktorý takýmto spôsobom, duše od Boha sebe sverené, od časnej i večnej záhuby chráni. Veľké zásluhy pred Bohom má iste i náš vel. p. farár, že on bol prvý, ktorý na tom'o vidieku neznámu a tú neslýchanu pobožnosť sv. Missii zaviedol, že dal príklad aj iným v. p. farárom, jako sa majú o duševné dobro svojich veriacích postarať. A chvála Bohu! už je očuť, že okolití p. farári, v prvom rade pán Lisanský, potom zubácky, prusčanský, púchovsky, červeňkameňsky v najbližšom čase zavedú vo farnosťach svojich sv. Missie. Nech ich za to Boh živí! Áno Velební Páni, toto jedno je potrebné, a uvidíte, že ľud váš bude požehnávať vás a pamiatku vašu!

Zpomnúť musím ešte aj to, že po čas sv. Missii, s veľkou slávnosťou bolo aj posvätenie križovej cesty, ktorú náš vel. p. farár za 150 zl. zaopatril a krásneho slohu kostoľ náš farsky ozdobil. A tak som podal ct. čitateľom „Kreštana“ úpln našich duševných radostí, ktorých sme účastní boli horlivosťou vel. p. farára nášho. Avšak zpráva moja nebola by úplná, kebych sa nezmenil v krátkosti aj tých zásluh, ktoré si náš p. farár získal účinkovaním svojim, ohľadom hmotného dobrobytu nášho. Cieľom týmto už pred tromi rokmi zaviedol nám „Napomocný Spolok gazdovský a remeselnický.“ Nakoľko blahodarne spolok tento účinkuje, už len z toho vysvitá, že údovia spolku, z vkladkov obdržia požičky na 4 percenty. On objednáva gazdom každoročne prach pod zbožiny (kúštovný hnoj.) Týmto spôsobom zostáva gazdom ročne do 400 zl. vo vačku! Pred tým platili gazdovia za jeden meter podlého prachu židáčkom po 8—9 zl., a včul dos aneme najfajnejší Superfosfát z košľovej múky, 1 meter za 4 zl., a tohoto prachu sa ročne 100—150 metrov objednáva! A aby sa ľud z pazúrov recipovaných hazafíkov vyslobodil, vyzdvihol vel. p. farár náš pre gazdov požičku výše 10.000 zl. na ľavné splácanie. Týmto spôsobom sme si pjavice z krku zhodili a neodvislími sa stali! — Tak hľa náš vel. p. farár nám pomáha.

Ctením čitateľom prajem, aby im Boh dal za dobro telesné i duševné jejich verne pracujúceho kňaza, takého — jako my máme! Násmu vel. p. farárovi ale privoláme vám: Boh zaplať! *Bohuverný.*

HOSPODÁRSTVO.

Nebezpečie poľného hospodárstva.

Viackrát sme mali príležitosť objasniť naše stanovisko v číi poľnému hospodárstvu. Pove-

dali sme a hlásame aj teraz neunavne v programe ľudovej strany, na ľudových shromaždeniach a na sneme, že je poľné hospodárstvo základom celého hospodárskeho života a že bez napravenia stavu poľného hospodárstva vyjdú vnivoč tie ohromné milliony, ktoré v prospech veľpriemyslu a kupectva donášame, ktoré aj posiaľ vnivoč vychádzaly. Naproti tomu, ak urobíme koniec, alebo hospodársko-politickými ustanovizňami aspoň smiernime úpadok poľného hospodárstva, keďtedy základ národnohospodárskej politiky položíme na poľné hospodárstvo, zkvitne aj zdravý priemysel a kupectvo.

Medzi tými hospodársko-politickými ustanovizňami, ktoré aj doposiaľ stály v ceste rozkvetu nášho poľného hospodárstva, významný zástoj hrajú hospodárske vyrovnanie s Rakúskom a kupecké smluvy, uzavreté s cudzozemskom. Tieto dve veci sú opravydívym nebezpečím pre naše poľné hospodárstvo. Tieto natoľko zaujmú v podporovaní priemyselnickeho a kupeckeho smeru našu hospodársku politiku, že sa k napomáhaniu poľnohospodárskych záujmov ani hmotnej ani mravnej sily neuchádza. A predsa je medzi nimi rozdiel. Hospodárske vyrovnanie nie samo sebou donáša oškodenie poľného hospodárstva, tedy nie bezprostredne, ale tým, že ho zle upotrebuju a že je duch jeho zpotvorený. Kupecké smluvy zase tak, ako ich s cudzozemskom uzavreli a ako sú aj dnes v platnosti, sú aj o sebe dostatočné k tomu, aby záujmy poľnohospodárske utláčaly.

Obidve tieto otázky prišly vhod.

Ludová strana neni proti vyrovnaniu, ba si úprimne želá hospodárske vyrovnanie. Lenže ho chce mať tak, aby ním uhorské poľné hospodárstvo a vôbec naše hospodárske záujmy neutrpely najmenej škody. Ludová strana vychodí z tej zásady, že hospodárske vyrovnanie deje sa medzi dvomi rovnými stránkami na obranu jich hospodárskych záujmov. Z výhod spoločného colného obvodu nech dostáva aj uhorské poľné hospodárstvo jemu právom pripadajúci podiel, ako ho dostáva aj rakúsky priemysel. Netvrdíme, že provisoriumom zabezpečené polozenie úplne zodpovedá našim túžbam dotýčne poľnohospodárskych záujmov, toľko ale stojí, žeby nám vyrovnanie nemôhlo zapríčiniť toľké hospodárske škody, keby sme boli mali od doby vyrovnania národne neodvyslé a nie priazeň Rakúska a kapitálu vyhľadávajúce vlády. Menovite, čo sa veľkých kapitalistov týka, musíme poznamenáť, že títo následkom slabosti vlády do

svojich rúk vzali smerovanie národnohospodárskej politiky a udomácnením slobodného kupčenia zapríčinili nielen uhorskému poľnému hospodárstvu, ale aj rakúskemu priemyslu náramné škody. O tomto svedčí aj štatistika.

Veci sa tedy tak majú, že hospodárske vyrovnanie, ktorého cieľom je pomocou spoločného celného obvodu náležitejšia obrana uhorského poľného hospodárstva a rakúskeho priemyslu, ani v jednom smere nemôhlo záujmy uspokojiť. Predsa my sme horšie pochodili, ako Rakúšania, lebo uhorské vlády zavdávaly naše práva, robily nebezpečné ústupky a dovolily bez všetkého, aby Rakúsko ustanovizne vyrovnanie v plnej miere vykoristití môhlo.

Ludová strana tedy len pod tou podmienkou môže obnoviť hospodárske vyrovnanie s Rakúskom, ak sa nášmu poľnému hospodárstvu práve takej obrany dostane zo strany Rakúska, akú rakúsky priemysel žiada od nás.

Čo sa kupeckých smlúv, vypršiacich až roku 1903. týka, poznamenávame, že tieto doniesly k nám systém slobodného kupčenia. Proti tomuto ale vystúpili jeho vlastní privrženci. Nuž a keď tento systém nemožno sjednotiť so záujmami kupeckých a priemyselých štátov, tým menej môže on osožiť nám, štátu poľnohospodárskemu.

My preto uzavierame obchodné smluvy s inými národmi, aby sme nášmu režnému zbožiu na cudzozemských trhoch odbyť zabezpečili. Cudzé štáty zase chcú svojemu zbožiu trhy zabezpečiť. Robia to v prvom rade v celnom obvode tých národov, s ktorými uzavreli obchodné smluvy. My prijímame výrobky iných národov preto, aby sme export nášho režného tovaru usnadnili. Pri uzavieraní obchodných smlúv tedy nesmieme dať výrobkom iných štátov také výhody, ktoré by schopnosť zavodenia režného zbožia či už v cudzozemsku a či u nás doma oslabovaly. Nuž a veru, keď zkušame následky platných obchodných smlúv, badáme, že tieto neposkytujú nášmu poľnému hospodárstvu ani tej najmenšej obrany. K nám chodí nehatene rumunská lichva a pšenica, srbské ošípané, ruská pšenica a múka, americká masť, jedným slovom všetko to, čoho aj my máme na dostač a čo by sme aj my mali speňažiť. A prečo to? Aby sme zabezpečili výhody uhorskému veľpriemyslu, akého ani není a priemyslu rakúskemu, ktorý pracuje na export. Záujmy obidvoch týchto nepresvedčia nás o tom, aby sme obnovením obchodných kontraktov obetovali záujem nášho poľného hospodárstva. Kam by to viedlo, na to poukazuje už teraz úpadok priemyslu a kupectva, ktorým chybí oživujúca sila, poľné hospodárstvo.

Z týchto príčin chceme tak pri hospodárskom vyrovnaní, ako aj pri obnovení obchodných smlúv hlavnú váhu klásť na zabezpečenie záujmov poľnohospodárskych.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Kreštan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Hrabušice: Srdečne ďakujeme; do tohoto čísla už neskoro prišiel. — J. Žilinský: Druhý pošleme. — Jani učiteľ: V budúcom čísle. — Lieskovce: Kupte si lepší atrament. — Nové-Mesto n/V.: Či Vás najal ten sudca ktorý neprijal „igazclás?“ — Ludovan, Považie: Keď by ste to podpísal, zaiste uverejníme. — Marikova: Váš notár a rychtár nám sú veľmi známi; odpište nám všetko. — Sereď n/V.: To sa nemôže uverejniť, až by ste nechcel 6 mesiacov sedieť. — Rieče: Odpište to zreteľne. — J. M. Červený kamník: Dajte pozor, lebo sa opálite. — Lednice: To bola chyba lebo jačmen teraz vyše 6 zl. stojí. — Paholok, Prešp.: Ďakujeme. — Kolovrat: V budúcom čísle. — J. M. Rovne: Či Vám máme to nazpät poslať, a či vezmete za to tovar? — Lopašovce: Nedajte sa. — Kis-Tarcsa: Michal Greško kresťanský sklep otvoril, preto ho vrele odporúčame tarčianskym kresťanom tým viac ho treba podporovať, pretože židovský sklepník má rychtára za priateľa, tak že žid veľmi lacno dostal regál, čo sa protiví zákonu.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je nevýhoda a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poštaru, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné.

Fabriku Michala Treskoňa na hospodárske stroje, odporúčame do pozornosti našich ct. čitateľov, jeho oznam je tak v minulom ako v budúcom čísle našich noviniek k čítaniu. Objednávky sa majú adresovať: *Michal Treskoň, Nagy-Bittse (V.-Bytča) Trencsén megye.*

Knížná polica.

Znamenitý a lacný vianočný dar.
70 strán obsahujúce dielo, ktoré vyšlo z tlače pod nápisom „Príprava ku sv. spovedi a prijímaniu,“ čo najvzrelejšie odporúčame pp. farárom, kaplánom, učiteľom a rodičom, ktorí za malé peniaze veľkú radosť môžu zvlášte lepším žiakom zapríčiniť. Toto dielo v slovenskej reči spracoval *Jozef Janáa*; vydala ho ale veľk. pani *Lujza Čery* (Bpešť. VI. Podmaniczky u. 15. II. em. ajtó 10.) u ktorej sa ono aj objednať môže. Cena viazaného výtisku 15 kr.; broš. výtisku 10 kr. Znovu vrele odporúčame k vianocom pre deti túto výbornú knižku modliacu a poučujúcu.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 12.50—12.95 zl. Raž 8.55—8.65 zl. Jačmeň na krm 5.80—6.15 zl. do páleníc 6.30—7.— zl. na várku 7.50—9.00. Oves: 6.40—6.70. Kukurica: 4.85—5.00. Proso: 5.00—5.10. Viedni každý mc. o 50 krov dražší.
2. Olejové zrná. Lanové semen: 08.00—00.00. Kropné semen: 06.50—00.00.
3. Strova: Veľká biela fixuľa 7.50—8.00; tmavá 6.50—0.00 okuľhá: 8.00—9.00., tarkavá 6.00—6.40. Šošovica 26.00.30.00. Hrach 3.50—09.50. Čistý 13.50—20.00 zl.
4. Kupecké zelinové plody: Mak 23—24. Burgyňa 1.80—2.00. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželefem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.
5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 1.20—2.30. Slama. Na postielanie: 1.20—1.40. Žup 17.0—1.80.
6. Siatie: Červená datelina 26—32. Lucerna 35—42 zl. Jarníadnik 6.00—6.50 zl.
7. Hospodársky dobytok: Doveseno bolo: asi 828 hospodárskych volov; 504 dojných kráv. Následovné boly ceny Výborná pára volov do járma do 300—340 zl. Dojný kravy: za jeden kus 060—080 zl. Trh na ovce: Doveseno bolo 1019 kusov oviec. Ceny: 12.50—15. zl. za páru, a 14—15 kr. za živý kilo. Sviňský trh za kilogramm 14—17. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.
8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vesk 164—165. Vajca 44—45. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 50.00—51.50, udená 55—00.56 zl.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Zasláno do Skalice

(Szakolcza.)

Z príčiny mého presídlení z Skalice, nebylo mi možno se všemi mojimi přátely příznivci a známými, osobne se rozloučiti, vzdávám, za veškerou mne darovanou přízen, a doveru, které se mi po ten krátky pobyt ve Skalici ze stránky veleb. duhovenstva, a ct. pp. zákazníkú dostalo, moje nejsrdečnejší díky, s prosbou, by i na dále svojí přízen mne zachovali.

Volám s hlouby srdce mé úprimne s Bohem

Albin Janda

kostolní maliar pozlačovač a štafir
v Třebíči.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický cent
stojí 6 zl. 50 kr.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VYLUČNE

LEN VYDAVATEL'STVO

„KREŠTANA“

PRIJIMA.

Sväto-Štefanský Kalendár

100 výtiskov 28 zl. Po slovensky.

Krešťanský Kalendár ľudovej strany

10 výtiskov 2 zl. 60 kr.; 50 výtiskov 12 zl.; 100 výtiskov 21 zl.

je k dostaniu. Cena jedneho výtisku 40 kr.;
10 výtiskov 3 zl. 50 kr.; 50 výtiskov 15 zl.;

už vyšiel z tlače. Po
slovensky. Cena 30 kr.;

RETAY a BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, kríže, kadidlá, oltárové lampy, sviece, ligotavé sviece, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i malovanie štaciových obrazov, a svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokolvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové krížiky, kríže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny, príhodne vzory.

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávaná na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky splácováce.

Kus týchto 12 stranových knížočiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakéhokolvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné. Odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadost učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.

1 kus 30 kr.

II. Ročník.

Nech žije ľudová strana!

Velký křesťanský
Kalendár
 ľudovej strany
 na rok
 # 1898. #

Vydáva:
 Knihtlačiarne Sv. Gerharda.

Cena 30 kr.

V Budapešti.
 Tlačou knihtlačiarne Sv. Gerharda
 Práter-u. 44.

10 kusov 2 zl. 60 kr.

50 kusov 12 zl.

K dostaniu u vydavateľstva „Kreštan“-a, v Budapešti, VIII. Práter-u. 44.